

معادله چندمجهولی تامین واکسن کرونا / مدت‌زمان ایمنی این واکسن

استاد و اپیدمیولوژیست دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران ضمن ارائه توضیحاتی پیرامون واکسن کرونا و زمان احتمالی در دسترس بودن آن، گفت:

استاد و اپیدمیولوژیست دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران ضمن ارائه توضیحاتی پیرامون واکسن کرونا و زمان احتمالی در دسترس بودن آن، گفت: اکنون با معادله چندمجهولی تامین واکسن مواجهیم که نمی‌توانیم بگوییم چه زمانی واکسن برای همه جامعه فراهم خواهد شد. در چنین شرایطی باید سرمایه‌گذاری کنیم و شروع به پیش‌خرید واکسن از کشورهایمان کنیم که اثربخشی واکسن در آنها ثابت شده است.

دکتر مسعود یونسیان در گفت‌وگو با ایسنا، درباره اینکه آیا بهبودیافتگان کرونا هم نیاز به تزریق واکسن دارند یا خیر، گفت: پاسخ این سوال و بسیاری سوال‌های دیگر در خصوص واکسن در حال حاضر به طور صددرصد مشخص نیست و به مرور زمان که دانش ما بیشتر شود، بهتر می‌توان به آن پاسخ داد، ولی این پرسش می‌تواند به شکل عملیاتی پاسخ داده شود.

اما و اگرهای تزریق واکسن در بهبودیافتگان کرونا

وی گفت: قطعاً ۸۰ میلیون دوز واکسن خلق‌الساعه به دستمان نمی‌رسد؛ پس طبیعتاً، بهبودیافتگان اگر نیاز به واکسن داشته باشند، جزو آخرین گروهی خواهند بود که کاندید دریافت واکسن خواهند بود؛ زیرا به لحاظ مالی و تدارکاتی تامین این تعداد واکسن برای همه جامعه زمان‌بر است؛ بنابراین به نظر می‌رسد کودکان و افراد بهبود یافته آخرین گروهی باشند که برای تزریق واکسن باید کاندید شوند. تا آن زمان هم امیدواریم دانش ما به اندازه‌ای پیشرفت کند که بفهمیم آیا ابتلای طبیعی و واکسن به یک میزان محافظت ایجاد می‌کنند یا خیر؛ اگر پاسخ این سوال مثبت باشد، بهبودیافتگان دیگر نیاز به واکسن ندارند. اما اگر متوجه شویم ابتلا تنها ایمنی ضعیف و کوتاه مدت ایجاد می‌کند، آن وقت لازم است بهبودیافتگان هم واکسن بزنند.

واکسن کرونا، تا چه مدت ایمنی ایجاد می‌کند؟

وی افزود: فعلاً اطلاعاتی راجع به اینکه مدت زمان پیشگیری واکسن چقدر است، نداریم. راه درک این موضوع این است که از زدن واکسن افراد یک سال بگذرد و بعد بررسی کنیم ایمنی حاصل شده، چقدر پایدار بوده است. آنچه که در مورد واکسن ادعا می‌شود این است که پایداری نسبتاً مناسبی دارد و دانشمندان امیدوارند این پایداری حداقل برای یک سال وجود داشته باشد. هدف فعلی ما باز شدن مراکز آموزشی، به چرخش درآوردن اقتصاد مانند گذشته، فعال شدن مشاغل و... است که پاسخگوی این دغدغه‌ها واکسن کرونا خواهد بود؛ حتی اگر واکسن ایمنی طولانی مدتی ایجاد نکند و در آینده نیاز به تزریق یادآور داشته باشیم. به موضوع واکسن باید نگاه طبقه‌بندی شده داشته باشیم، واکسن می‌تواند پاندمی را مدیریت کند، سپس در مورد اینکه نیاز به دوز یادآور هم خواهد بود یا نه باید تصمیم بگیریم. دانشمندان فعلاً پاسخ روشنی برای این سوال ندارند.

اکثر واکسن‌های فعلی دو مرحله‌ای هستند

این استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، ادامه داد: اکثر واکسن‌هایی که بر آنها کار می‌شود دو مرحله‌ای هستند. مثلاً واکسن شرکت فایزر سه هفته‌ای زمان میان تزریق دوز اول و دوز دوم فاصله قائل شده است. به نظر می‌رسد واکسن‌هایی هم که کشور ما به آن دسترسی پیدا خواهد کرد، دو دوزه خواهد بود.

وی با اشاره به اینکه اظهار نظر پیرامون واکسن و تزریق آن باید توسط صاحب‌نظران همان حوزه صورت گیرد، تأکید کرد: در وهله اول باید اظهار نظر از سوی مجامع بین‌المللی صورت گیرد، به عنوان مثال سازمان جهانی بهداشت در سطح جهان و در کشورها هم نهادهای ذی‌ربط مانند سازمان غذا و دارو و مرکز مدیریت بیماری‌های وزارت بهداشت حق اظهار نظر دارند. از سوی دیگر متخصصین ایمونولوژیست و اپیدمیولوژیست با نگاهی که دارند و از نظر فنی به ابعاد مختلف موضوع واکسن می‌نگرند، می‌توانند نظراتی ارائه دهند. البته نگاه نهادی و سازمانی بر این موضوع مقدم است، زیرا اشراف کامل‌تری به تمامی مطالعات دارند.

واکسن، کرونا را ریشه کن خواهد کرد؟

یونسیان با تاکید بر اینکه زود است بر این موضوع قضاوت کنیم که آیا واکسن کرونا این بیماری را ریشه کن خواهد کرد یا خیر، گفت: هدف طراحی واکسن کرونا آنقدر بلند پروازانه نبوده است. خیلی از بیماری ها را می شناسیم که ریشه کن نشدند، اما برایمان معضل هم نیستند. بیماری سرخک یا فلج اطفال ریشه کن نشدند، اما با واکسن توانسته ایم آنها را مدیریت کنیم و به حدی برسانیم که دغدغه ای جدی برایمان نباشند. به نظر می رسد واکسن کرونا با این مقدار کارایی که الان برای آن گزارش شده، می تواند این مهم را حاصل کند، اما ریشه کن شدن بیماری به معنای اینکه دیگر هرگز احتمال ابتلا وجود نداشته باشد، بعید است رخ دهد.

زمان تقریبی دسترسی همگانی به واکسن کرونا

وی درباره زمان تقریبی دسترسی مردم به واکسن کرونا، تصریح کرد: چند مؤلفه در این بین وجود دارد؛ موجود بودن تعداد کافی واکسن موثر و ایمن در بازار، وجود منابع مالی کافی و فراهم بودن امکان خرید. اخیراً مدیرکل محترم بانک مرکزی در مصاحبه ای فرمودند انتقال پول برای خرید واکسن برای ما با مشکلاتی مواجه است. از طرف دیگر به نظر می رسد اعتبار کافی برای تهیه واکسن در بودجه سال آینده در نظر گرفته نشده است. در صورتی که اعتبار کافی داشته باشیم و مشکل انتقال این پول وجود نداشته باشد، آن وقت تازه مجهول بعدی برایمان زمان تامین واکسن از سوی شرکت های سازنده (اعم از داخلی یا خارجی) خواهد بود. اکنون با معادله چندمجهولی تامین واکسن مواجهیم که نمی توانیم بگوییم چه زمانی واکسن برای همه جامعه فراهم خواهد شد. در چنین شرایطی باید سرمایه گذاری کنیم و شروع به پیش خرید واکسن از کشورهای کنیم که اثربخشی واکسن در آنها ثابت شده است و با یک برنامه زمان بندی شده دقیق، واکسیناسیون را از افراد پرخطر شروع کنیم و نگران اینکه چه زمانی واکسن برای کل جامعه فراهم خواهد شد، نباشیم.

عوارض احتمالی واکسن کرونا

این اپیدمیولوژیست درخصوص عوارض احتمالی واکسن کرونا، اظهار کرد: با توجه به اینکه در تعداد نمونه های بالا در مطالعات بالینی واکسن ها (که در محدوده چند 10هزار نفر است) عارضه ای مشاهده نشده است، به لحاظ عملی می توان این واکسن ها را ایمن دانست. در پزشکی هیچگاه نمی توان عارضه ای را به شکل ۱۰۰ درصد به مداخله ای نسبت داد. بیماری ها و عوارض همگی چند علتی هستند، تنها راه اینکه بفهمیم دارو یا واکسن چه اثراتی گذاشته است (اعم از اثرات مثبت یا منفی) این است که گروهی که مداخله را دریافت کردند را با گروهی که هیچ مداخله ای رویشان صورت نگرفته، مقایسه کنیم. زمانی که واکسن در گروه های چند 10هزار نفری عارضه ای متفاوت از گروه مقایسه نشان نداده، اگر هم در جمعیت کل سبب عارضه ای در فردی شود، این عارضه بسایر نادر بوده و اصلاً قابل مقایسه با ابتلای روزانه صدها هزار نفر و مرگ هزاران نفر به سبب ابتلا به کرونا در سطح جهان نیست. اصولاً هیچ دارویی خالی از عارضه نیست و زمانی دارویی را تجویز می کنیم که منافع آن به مراتب از عوارض احتمالی بیشتر باشد و واکسن هم از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین؛ واکسن کرونا به لحاظ عملیاتی ایمنی کافی دارد.

و اما موج بعدی کرونا

وی درباره زمان فرارسیدن موج بعدی کرونا در کشورمان، گفت: زمان فرارسیدن موج بعدی به شدت به رفتار ما وابسته است و روند بیماری بر اساس رفتار ما تغییر می کند. اما، در همه جای دنیا از جمله ایران ما انتظار بروز موج های بعدی کرونا را داریم، مهم آن است که اپیدمی را به گونه ای مدیریت کنیم که موج ها با شدت کم رخ دهند و عوارض و مرگ و میر پایینی داشته باشند.